

‘Kunstmest is de bron van ziek en zeer in het gewas’

Er is minstens één bodemdeskundige die zeer in zijn sas is met het pleidooi van landbouwminister Carola Schouten om kunstmestgebruik af te bouwen. Zijn naam is Pius Floris. Hij verkondigt al jaren dat kunstmest ronduit slecht is voor bodem en plant. “Er komt nu een andere tijd aan. Hopelijk redt deze minister het en kan ze doorpakken.”

Tekst: Hans van der Lee | Fotografie: René Faas

Pius Floris
DIRECTEUR EN ADVISEUR
PLANT HEALTH CURE

De bodemdeskundige heeft een achtergrond in de boomteelt. Hij bezat ooit een boomverzorgingsbedrijf dat zijn naam droeg, maar dat inmiddels een franchiseformule geworden is. De naam komt daardoor vaak voorbij. Pius Floris richtte Plant Health Cure op. Dat bedrijf heeft als missie een bijdrage te leveren aan de verduurzaming van de agrarische sector. Zo heeft Floris onder meer lezingen gehouden voor de bollentelers van NLG en draagt hij op vele andere terreinen uit dat het draait om het gezond maken van planten in plaats van om bestrijden van ziekten. Bij dat gezond maken moet rekening gehouden worden met natuurlijke processen in bodem en plant.

U staat al jaren op de zeepkist om te verkondigen dat kunstmest niet nodig en zelfs onwenselijk is. Helpt het dat landbouwminister Schouten hetzelfde zegt?

“Dat zeepkistgevoel heb ik nog steeds. Tegenover mijn verhaal staan tien gewasspecialisten die precies het tegenovergestelde beweren. Ik hoop, nee ik verwacht zelfs, dat er nu een andere tijd aanbreekt. Schouten is goed geïnformeerd en met haar visie op de landbouw komen we dichterbij in de buurt van de land- en tuinbouw die ik al jaren voor ogen heb.”

Kunstmestproducenten hebben de verandering al die jaren tegengehouden, betoogt u al minstens zo lang. Komt daar nu een einde aan?

“Ik hoop alleen dat de minister het volhoudt. Zij moet de druk weerstaan én Brussel moet mee in dit verhaal. Er heerst daar een heel sterke lobby, waartegen moeilijk weerstand is te bieden. Gelukkig dringt ook daar het geluid van de wereldvoedselorganisatie door, die heeft gezegd dat we nog zestig oogsten hebben als we blijven doorgaan op de oude manier. Daarna is de grond in Europa uitgeput. Dan kun je proberen die zestig oogsten zo groot mogelijk te maken, of je kiest voor

een oplossing waarbij je door kunt telen. Ook de gangbare mestleveranciers zelf hebben moeite de omschakeling te maken. Er komt nu een andere tijd aan en inmiddels is ook veel bekend over de werking van kunstmest. Het internet staat er vol mee, ook met serieuze onderzoeken. Kunstmestgebruik biedt te weinig mineralen en verzilt de grond. Het gaat er nu om dat steeds meer telers het inzien. Dat gebeurt nu, maar slechts tien procent van de telers is pionier. Die gaat uit zichzelf op zoek naar kennis. Dan is er nog tien procent trendvolger en de overige tachtig procent doet er tien jaar over om het beleid te veranderen. We zijn nog maar net begonnen.

Het is geen verwijt aan het adres van de telers, niemand heeft fouten gemaakt. Nu doen telers het anders dan tien jaar geleden. Een snel groeiende groep ziet dat het anders moet en daarom denk ik dat die andere tijd ook echt aanbreekt.”

Telers doen het anders? Hoe anders dan?

“Ze zien in dat ze niet kunnen doorgaan op de ingeslagen weg. Dat kunstmest de plant verzwakt en de bodem vernielt. Dat preventief bestrijden een rare aanpak is, net zo raar

als medicijnen slikken voor het geval je ziek zou worden. Preventief bestrijden is duur, verzwakt de planten en remt de groei. Je moet ervoor zorgen dat ziekteverwekkers geen kans krijgen. Dat is een voortdurende strijd. Sommigen streven naar balans in de bodem, maar die bestaat niet echt. Er is onbalans, anders is er geen reactie of reactie in de natuur. Het is wel mogelijk om met verschillende organismen tegenwicht te bieden tegen ziekteverwekkers.”

Kunstmest vernielt de bodem?

“Voor de bollentelers van NLG heb ik al eens uiteengezet wat verticale erosie is. Iedereen doet ontzettend zijn best om het organischestofgehalte in de bodem te verhogen. Met plantenwortels, plantenresten en compost zou dat moeten lukken. Het probleem is echter dat na het inwerken van de compost ook nog eens kunstmest opgebracht wordt. De verhouding tussen koolstof en stikstof, de C/N-ratio, wordt dan 1 op 20. Dat verplicht iedere bacterie in de grond om voor ieder stikstofmolecuul twintig koolstofmoleculen om te zetten. Die gaat de lucht in als CO₂. De mineralen blijven achter. Met kunstmest over de compost wordt geen humus opgebouwd.”

Weg met kunstmest en gewasbeschermingsmiddelen dus?

“De hele gedachte dat je middelen moet gebruiken tegen iets, moet plaatsmaken voor inzicht in de relatie tussen bemesting en ziekten en plagen. De volgende generatie telers vraagt zich af waarom er bijvoorbeeld zuur in de bollen zit of waarom er insectenvraat te zien is en minder welk middel er tegen te gebruiken is. Dat betekent dat de oplossing in de bodem wordt gezocht. Kostenbeheer is daarbij de eerste winst, omdat telers veel minder gaan uitgeven aan chemie of oplossingen als inundatie.

Dat wil niet zeggen dat chemie niet nodig is. We gebruiken het straks alleen anders. Over tien jaar kun je met een drone in het veld groeiwijkingen of aantastingen in het gewas plaatsspecifiek aanpakken.

We moeten leren dat het niet de wortels zijn van een plant die verantwoordelijk zijn voor de opname van water en mineralen. Bij kunstmestgebruik werkt het inderdaad zo. Als de plant het echter zelf regelt, wordt dit overgelaten aan de mycorrhiza's om te zorgen dat mineralen opneembaar worden gemaakt. Vergelijk de grond eens met een flatgebouw met liftschachten, rappenhuizen en galerijen die toegang geven tot woningen met keukens waar het voedsel ligt. Wortels kunnen groeien in de macroporiën, de liftschachten en de trappenhuizen. De fijnere wortels groeien door de kleinere poriën en maken gangen voor wormen en larven. Hier en daar komen ze door de voordeuren van een woning tot in de keuken, waar ze ook nog iets kunnen vinden. Maar de fijne opnameworteltjes kunnen niet in de keukenkasten met nutriënten komen.

‘Preventief bestrijden is zinloos, zelfs bestrijden is zinloos’

Die mogelijkheden zijn uitsluitend voor de ragfijne schimmeldraden en de meereizende bacteriën. Zij kunnen voedsel vloeibaar maken en via het complete wortelsysteem bij de planten brengen.”

Een middel tégen iets, is straks een middel vóór iets?

“Dat geldt in ieder geval voor biostimulanten, zoals bodemverbeteraars en plantversterkers. Schouten kan doorpakken en samen met Wageningen University een certificering opzetten voor biostimulanten. De regels vragen nu nog dat de werking van zo'n middel wordt aangetoond en dat de werkzame stof wordt aangegeven. Dat is de lijn die voor chemie wordt gevolgd, maar voor biostimulanten is dat niet haalbaar of mogelijk. Het gaat om de samenhang, niet om het directe effect van een bepaalde werkzame stof.

Er wordt gelukkig gewerkt aan het gezond verstand, ook in Brussel. Er is in andere Europese landen al summiere wetgeving voor het gebruik van bijvoorbeeld mycorrhiza in de bodem. Die moet Europees worden, zodat we straks niet meer praten over absurde zaken als de vraag of mycorrhiza wel inheems is.” ♦